

Innlegg – Forum for sameksistens til havs

Ved Ole Frøtheim i Sjømat Norge

23. juni 2025

Statsråder, kolleger og samarbeidspartnere,

Takk for invitasjonen til å delta i oppstartsmøtet av dette sameksistensforumet – et viktig initiativ for å sikre bærekraftig og koordinert utvikling av våre felles havområder.

Sjømat Norge er landsforeningen for fiskeri- og havbruksnæringen. Vi representerer nær 1000 medlemsbedrifter i hele verdikjeden, og har en egen faggruppe for havbruk til havs som har bidratt til dette innlegget.

La meg først starte med å understreke én ting: Mat fra havet er ikke bare viktig for Norge – den er også avgjørende for verdens matforsyning.

Sjømatnæringen har alltid vært en bærebjelke i norsk verdiskaping. I dag er den Norges nest største eksportnæring – etter olje og gass. Hver eneste dag eksporteres Norge rundt 40 millioner måltider av sjømat til resten av verden – mat produsert langs hele kysten, som gir arbeid og inntekt til titusenvise mennesker, og som etterspørres fordi det er sunt, godt og klimavennlig.

Men vi står ved et veiskille. Verdens befolkning vokser raskt, og behovet for proteinkilder som er bærekraftig produsert, øker betydelig i takt med en voksende global middelklasse. Samtidig er det begrenset rom for vekst i kystnært havbruk, og fiskeriene preges av flate til fallende fangster.

Kystnært havbruk møter i dag arealbegrensninger, biologiske utfordringer og økende konkurranse om plass. Med fokus på smitteforebygging, arealtilgang og ny teknologi vil vi fortsatt legge til rette for videre utvikling langs kysten. Samtidig må vi også se mot havet – ikke som en fjern mulighet i fremtiden, men en nødvendig vei videre.

I store deler av havområdene utenfor Norge er miljøforholdene svært gunstige for oppdrett, hvor høy biosikkerhet og helhetlige områdeplaner vil legge til rette for bærekraftig produksjon og god fiskevelferd - i industriell skala.

Havbruk til havs er ikke en visjon, men en utvikling vi må realisere nå. Det handler om å sikre norsk verdiskaping og global matsikkerhet.

Politisk er dette forankret i Hurdalsplattformen og nå konkretisert gjennom konsekvensvurderingen av tre områder – Trænabanken, Frøyabanken og Norskerenna sør. Regjeringen har sagt at de ønsker å starte tildelingen av de første tillatelsene i 2025 – og næringen venter nå på fremdrift, tydelige milepæler og forutsigbare prosesser.

Aktørene er klare. Leverandørindustrien er klar, og verden etterspør mer sjømat. Men uten gjennomføring vil både vekst og verdiskapingen i Norge utebli.

Med dette som bakteppe vil jeg fremheve tre budskap fra havbruksnæringen til dette forumet:

1. Havbruk til havs er en del av løsningen på fremtidens matsikkerhet

Sjømaten er Norges viktigste bidrag til det globale matsystemet, og hensynet til matproduksjon må veie tungt i arealpolitikken. Havbruk til havs gir oss en mulighet til å øke produksjonen betydelig.

Det må derfor være politisk vilje i arealpolitikken til å anerkjenne matproduksjon som en legitim og prioritert aktivitet på havet – på lik linje med andre havnæringer.

2. Sameksistens krever koordinering og tydelighet på tvers av arealinteresser

Mangel på koordinering mellom myndigheter og uklare prosesser skaper usikkerhet og reduserer investeringsviljen.

God sameksistens krever felles kunnskapsgrunnlag, like krav og tydelige, forutsigbare prosesser – forankret i en åpen og dialogbasert tilnærming

3. Havbruk til havs gir muligheter – også for andre næringer

Dette handler ikke bare om å dele havet – men å utvikle det sammen. Havbruk til havs kan bidra til helårlig tilstedeværelse, styrket beredskap og bygge felles infrastruktur - som også fiskeri, havvind og olje/gass kan dra nytte av.

Dette er ikke et nullsumspill. Det er en felles mulighet for mer lønnsom og bærekraftig verdiskaping til havs.

Avslutningsvis:

Dette forumet kan bli et viktig verktøy – dersom det brukes aktivt for å fremme konkrete løsninger og samordning. Vi i Sjømat Norge og havbruksnæringen er klare for å bidra.

Nå trenger vi tydelighet, fremdrift og samarbeid.

Vi håper at dette forumet kan bidra til at både havbruk, fiskeri og andre havnæringer kan lykkes - sammen.

Takk for oppmerksomheten.